

Süryani Kültürü Ve Kendini Bilmek

Kendine özgü folklorik özellikler taşıyan Süryani kültürü, insanın yeteneklerini, yaratıcılığını kullanarak, iç dünyasının renklerini, duygularını en estetik bir sunuşla ifade etme ve başkalarına aktarabilme gücüne değer verir. Açılımcı-paylaşımçı karakteristik yapısıyla hayatın enerjisini zayıflatan her şeyden kaçınmayı öğretir. Esas gayesi, ruhani gerçeklikten yola çıkarak insanın **“içsel büyüklüğünü”** yaşamın bütün alanlarında ortaya çıkarmaktır. Bilmekten yapmaya ve sonrasında yapmaktan olmaya doğru devam eden yolculukta insanın kendi içine dönmesi, kendine bakması, kör noktalarını görmesi, kör noktalarını aydınlatması, bu doğrultuda doğru soruları sorması, bunları yaparken içsel büyüklüğünü keşfetme sürecinde doğru yöntemleri kullanmasını bir zaruret olarak görür.

Günümüzün artan bilgisine ve gelişmelerine rağmen farkındalık, erdem, ahlak, samimiyet, dürüstlük, bilgelik, adalet bilinci, hak bilinci ve emek bilinci hala “kendini bilmek ve tanımak” yolculuğu ile kazanılmaktadır. Çünkü kendini bilmek, tüm bilmelerin kök hücresidir. Ana rahmidir. Bireysel ve toplumsal gelişim için kendimizi bilmeliyiz ve hak yiyen değil, hak bilen olmalıyız.

Kendini bilmek ve kendini tanımak, farklı kavramlardır. Bilmek daha genel, tanımak ise kişiye özeldir. Ayrıca tanınmayan bir şeyin bilinmesi de beklenemez. İnsanın önce kendini tanınması, sonra da tanıdığı kendisini bilmesi gerekir. Kendini bilmek, davranışlarının farkında olmak, aydınlanmayı ve bilinçlenmeyi de içeren bir özdenetim ruhunda ilerlemek demektir. Bu nedenle kendisini, yani kendi düşüncelerini, hareketlerini, önyargılarını ve tutumlarını, öz benliğini bilip kendini kontrol eden kişi,

yaptığı her şeyin sorumluluğunu üstlenmiş demektir. Bu da, zıtlıklardan tamamlayıcılığa yani denge yolunda iyiye, doğruya, güzele gidiştir¹.

Düşünce tarihinin değişmeyen bu temel gerçeği, bu kendini bil mottosu birçok dilde farklı şekillerde devamlı kullanılmaktadır.

Ancak **“Ey insan, kendini tanı!”** deyişiyle dile gelen bu düşüncenin tarihsel arka planı, antik Mezopotamya’da gelişen çok eski bir felsefeye ve onun mirasçısı olan Süryani kültürüne aittir.

Ey insan, kendini tanımalısın² ܐܝ ܢܫܐ ܕܢܬܝܢܐܝܝܐ .ܬܝܢܐ ܐܢܐ Sözüünün tarihsel arka planı Mezopotamya’da gelişen felsefeye ve Süryani filozoflarına aittir. Bu anlamlı söz ܬܝܢܐ ܐܢܐ Babilli Bar Havšo ismiyle bilinen ama hiç tanınmayan Mezopotamyalı bir filozofa aittir. Bu sözü tarihte ilk defa kendisi kullanmıştır. M. Ö 5. Yy’da (430-450’lerde) yaşamış olan bu Süryani filozof, felsefe ve bilgelik konusunda çok üretti ve yazdı. Aynı zamanda Sokrates, Aristo ve Platon gibi Yunan filozoflarının bilgi kaynağıdır. Hocasıdır. Literatüre, bildik Süryani ismiyle değil de, daha çok Yunanlıların kullandığı ‘Biros’ ismiyle geçmiştir³.

Aziz Mor Afrem (306-373) **“Kendine odaklanırsan, yasaya ihtiyacın olmaz. Kâinatı anlarsan, düzene ihtiyacın olmaz”** deyişiyle insanı

¹ Yüksel, Berk, İnanç Sistemleri ve Kendini Bilmek, 4. Baskı, Akılçelen Kitaplar, Ankara, 2020, s. 240-244.

² Bu temel yaklaşımı Sokrates ile ilişkilendiren Kierkegaard şöyle yazar: **“Sokrates’in bakış açısına göre her birey kendi merkezini oluşturur ve dünyanın geri kalanı onu merkeze alır. Çünkü kendine dair sahip olduğu bilgi aynı zamanda Tanrı bilgisidir.”**

Bknz: <https://1000kitap.com/meister-eckhart--205867/alintilar>.

³ Felsefe tarihinde devrim niteliği taşıyan bu örtük ve ilginç bilgi, Suboro TV’nin bir programına konuk olan Cebel Lübnan Metropoliti Mor Theofilos Corç Saliba’dan alıntıdır.

Kaynak: <https://youtu.be/yPeYOmfw0w>

kendini tanımaya yönlendiren bu düşüncenin boyutlarını daha üst bir aşamaya taşıyarak mana dünyasına katkıda bulunmaktadır.

Bu özelliğiyle, Süryani kültürü, medeniyet birikiminin ve düşünce tarihinin antik bir hafızası olarak tanımlanabilir.

Yusuf Beğtaş